

Tecvidin önemi ve bilmeyenin okuyuşu

Malatya'dan Selin Günay: "Kur'ân-ı Kerim'i tecvitli okumak daha doğru ve makbulse Kur'ân neden tecvitli inmedi? Ben tecvitsiz okuyarak Kur'ân'a yanlış manalar mı yüklüyorum?"

TECVİDİN TANIMI

Tecvid, Kur'ân'ı okurken harflerin hakkını vermek, harfleri mahreç ve aslına uygun olarak okumak demektir. Tecvid kuralları, Hazret-i Cebrail'in (as) Peygamber Efendimiz'e (asm) Kur'ân'ı nazil buyurduğu--tabir caizse—şivedir. Yani Cebrail (as) Kur'ân'ı âyet âyet indirirken nasıl okumuşsa, harflerin boğazdan çıkış biçimlerini nasıl göstermişse, harfleri hangi gırtlak, hançere, boğaz ve ağız sesi ile okumuşsa, Peygamber Efendimiz'e (asm) Kur'ân'ı vahy ederken nasıl kıraat etmişse, bütün bu okuyuş ve kıraat biçimleri Tecvid kuralları olarak tesbit edilmiş ve bir araya toplanmıştır.

Yani "Tecvid" adı altında öğretilen okuyuş kuralları Hazret-i Cebrail'den (as) Peygamber Efendimiz'e (asm) intikal eden en güzel okuyuş biçimlerinden ve kurallarından başka bir şey değildir.

Demek tecvid kuralları harici kurallar değildir. Bilâkis, Kur'ân tecvid kuralları ile nazil olmuştur. Bunu yine Kur'ân'dan öğreniyoruz: "Biz onu senin kalbine iyice yerleştirmek için böyle yaptık. O'nu tertil üzere indirdik."1 Bir diğer âyette Cenâb-ı Hak Kur'ân'ı tecvid üzere okumayı şöyle emreder: "Kur'ân'ı açık açık, tâne tâne, tertil ile oku."2

Âyetlerde geçen tertilin ne olduğu sorulduğunda Hazret-i Ali (ra) şöyle cevap vermiştir: "Tertil, harflerin tecvidini, sıfatlarını, okuyuş biçimlerini, mahreç özelliklerini ve vakıfları bilerek okumak demektir."

TECVİDİN KURALLARI

Kur'ân'ı okurken anlam bozulmasına sebep olmayacak kadar tecvid bilmek ve uygulamak her Müslüman için vaciptir. Hazret-i Enes (ra) diyor ki: "Hazret-i Peygamber'in (asm) Kur'ân okuyuşu medli (uzatılacak yerlerde uzatmalı) ve tertil

üzere idi (tecvidli bir okuyuştu). Besmeleyi okurken, Bismillâh'ı, Er-Rahmân'ı, Er-Rahîm'i med ederek (uzatarak) okurdu.”³

Her tecvid kuralı hüküm olarak aynı şiddette değildir. Sünnet olan kurallar vardır, vacip olan kurallar vardır. Tecvid ilminde iki türlü vacip vardır:

1- Yapılmadığında anlam bozulmasına sebep olan, harflerin öz yapılarını değiştirmemek için uyulması zorunlu olan vacip. Meselâ, Fatiha Sûresinde ve birçok sûrede geçen “EL-RAHMAN” kelimesini, yazıldığı biçimde okumak kelimenin öz yapısına uygun düşmez. Bu kelimeyi “ER-RAHMAN” biçiminde okumak, yani L harfini okuyuştan kaldırmak vaciptir. Hatta kıraat âlimleri L harfiyle okumanın namazı bozacağını söylemişlerdir. “EL-RAHÎM” için de aynı hüküm söz konusudur. Yani harf-i tarif dediğimiz “Elif-Lam”lı isimlerden bir kısmında Elif-Lam okunuyor, bir kısmında okunmuyor. Bunu bilmek, öğrenmek ve uygulamak vaciptir ki, bu Tecvid ilminin konusudur.

2- Yapılmadığında anlam bozulmasına sebep olmayan, fakat Kur’ân’ın okuyuş biçimini güzelleştiren vacip. Meselâ Kur’ân’ı (Tecvid literatürüne göre) ihfa, idğam ve izhar ile okumak vaciptir. Medd-i Muttasıl, yani tek kelime içindeki medleri en az 3 en çok 5 elif miktarı uzatarak okumak vaciptir. Medd-i Munfasıl denilen iki kelime arasında yapılan medler caizdir. Keza Medd-i Lâzım denilen okuyuş biçimi vaciptir. Medd-i Lin caizdir.

Medli okunan kelimelerde hiç med yapılmazsa kelime tahrif olur, yani kelime kökten bozulur. Kelime kökten bozulunca, anlam da zarar görür. Fakat med yapılır, ama, uzunluğu ayarlanamaz ise kelime kökten bozulmaz. Yani dört elif miktarı uzatılması vacip olan bir kelimeyi hiç uzatmadan okursak kelimeyi tahrif etmiş oluruz. Fakat 2 elif miktarı uzatarak okumakla kelimeyi kökten bozmuş olmayız. Dolayısıyla bu durumda anlamı da bozulmaz.

TECVİT BİLMİYENİN OKUMASI BATIL MIDIR?

Kur’ân’ı bilmeyerek yanlış ve tecvidsiz okumakla günahkâr olmayız.

Allah hiç kimseye güç yetiremediği bir teklif yüklememiştir. Kişi, gerek dilindeki bir konuşma özüünden dolayı, gerekse kendisine öğretecek bir kimse veya imkân bulamadığından dolayı tecvidi öğrenememişse Allah katında mazurdur, mesul değildir.

Bilâkis Peygamber Efendimiz (asm), “Kur’ân’ı zorlandığı halde kekeleyerek okuyana iki kat sevap vardır”⁴ buyuruyor.

Bu durumda, öğrenebildiği kadar öğrenmesi, öğrenebildiklerini uygulaması kişiye yeterlidir.

Fakat elinde öğrenme ve uygulama imkânı olduğu halde sırf ihmalkârlıktan dolayı öğrenmeyen veya öğrenip unutan, ya da bildiği halde Kur'ân'ı tecvid üzere okumayanlar mesuldürler.

Dipnotlar:

- 1- Furkan Sûresi, 25/32.
- 2- Müzemmil Sûresi, 73/4.
- 3- Buhari, 6/112.
- 4- Buhârî ve Müslim.